

kernconcepten bij AK (2)

De kernconcepten die Liz Taylor schetst in deze *Geografie* bieden allerlei aanknopingspunten voor het Nederlandse aardrijkskundeonderwijs. Ze stellen docenten in staat om meer dan nu regisseur van het eigen onderwijs te worden en stimuleren het geografisch denken.

Het wereldvoedsel- vraagstuk geduid met kernconcepten

De kernconcepten die centraal staan in het betoog van Taylor zijn diversiteit, interactie, verandering en perceptie & beeldvorming. Samen met plaats, tijd en ruimte, die vrijwel altijd voorkomen bij aardrijkskunde, bieden ze handvatten voor docenten om hun onderwijs (meer) zelf in te richten.

Stel, je wilt een lessenreeks starten over het wereldvoedselvraagstuk, een complex onderwerp waarbij allerlei actoren en ontwikkelingen een rol spelen. Een vraagstuk ook dat in het ene deel van de wereld heel anders uitpakt voor groepen mensen dan in een ander deel.

Door jezelf eerst vragen te stellen bij elk van de kernconcepten kun je snel tot de kern van het thema doordringen: wat is wezenlijk aan dit thema en wat moeten leerlingen er in ieder geval van meekrijgen? Bij het wereldvoedselvraagstuk hebben we per kernconcept

een aantal mogelijke vragen geformuleerd (figuur).

Taylor's vier kernconcepten bieden structuur bij het stellen van de vragen. Heb je de vragen eenmaal geformuleerd, dan kun je afbakenen waar je lessenreeks over zal gaan. Het is natuurlijk verleidelijk alle vier de kernconcepten in lessen uit te werken zodat de klas een zo compleet mogelijk beeld van het wereldvoedselvraagstuk krijgt. Je beperken tot een of twee kernconcepten (ze zijn niet helemaal los van elkaar te zien) werkt echter beter.

Taylor gaat uit van korte lessenseries. Je biedt de leerstof dan in compacte porties van vier tot vijf lessen, die samen een hechte eenheid vormen, aan. Een goede lessenreeks is volgens Taylor opgehangen aan een prangende vraag. De lessen zijn een soort zoektocht naar het antwoord op deze vraag. Een mogelijke centrale vraag bij het voorbeeld is: Zullen

Deze foto, gemaakt met een iPhone door een van de betogers, haalde de internationale pers: Syriërs steken brood in de lucht tijdens een demonstratie tegen het regime van president Bashar Assad (3 mei, Banias).

de voedselprijzen de komende tien jaar steeds vaker aanleiding zijn voor opstanden of revoluties? Bij deze centrale vraag zal vooral het kernconcept 'verandering' uitgewerkt moeten worden. Besteed daar vier of vijf lessen aan, anders verliezen leerlingen de aandacht voor de centrale vraag. Het leereffect is veel groter als ze weten 'waarnaar ze op weg zijn'. Ze zouden de lessenserie bijvoorbeeld kunnen afsluiten met een brief gericht aan de FAO (Food and Agricultural Organization) van de Verenigde Naties, waarin ze beargumenteren welke ontwikkelingen zij verwachten in de voedselprijzen en of deze ontwikkelingen ergens tot opstanden of revoluties kunnen leiden.

Handvatten

De kernconcepten komen niet in de plaats van bijvoorbeeld de geografische inhoud. Ook de geografische werkwijzen, die zijn

beschreven in het A-domein van het examenprogramma, blijven overeind. In een lessenserie bij het wereldvoedselvraagstuk zul je immers moeten veranderen van ruimtelijke schaal, je zult relaties moeten leggen tussen het bijzondere en het algemene en je moet het vraagstuk vanuit verschillende invalshoeken (dimensies) benaderen. Wat kunnen de kernconcepten dan wel betekenen?

In Engeland is een levendige discussie gaande rondom het idee van de kernconcepten. Wij hopen dat het artikel van Liz Taylor en dit artikel een aftrap kunnen zijn voor een zelfde discussie in Nederland. Daarbij moet het niet alleen gaan over het erkennen of afwijzen van de kernconcepten, maar vooral ook over de manier waarop wij ons onderwijs inrichten. Een zoektocht dus naar de kern van het vak om het aardrijkskundeonderwijs vooruit te helpen. •

Geografische vragen bij het wereldvoedselprobleem gerangschikt naar de vier kernconcepten.